

Hur kan vi i framtiden undvika dödsolyckor med fotgängare och cyklister?

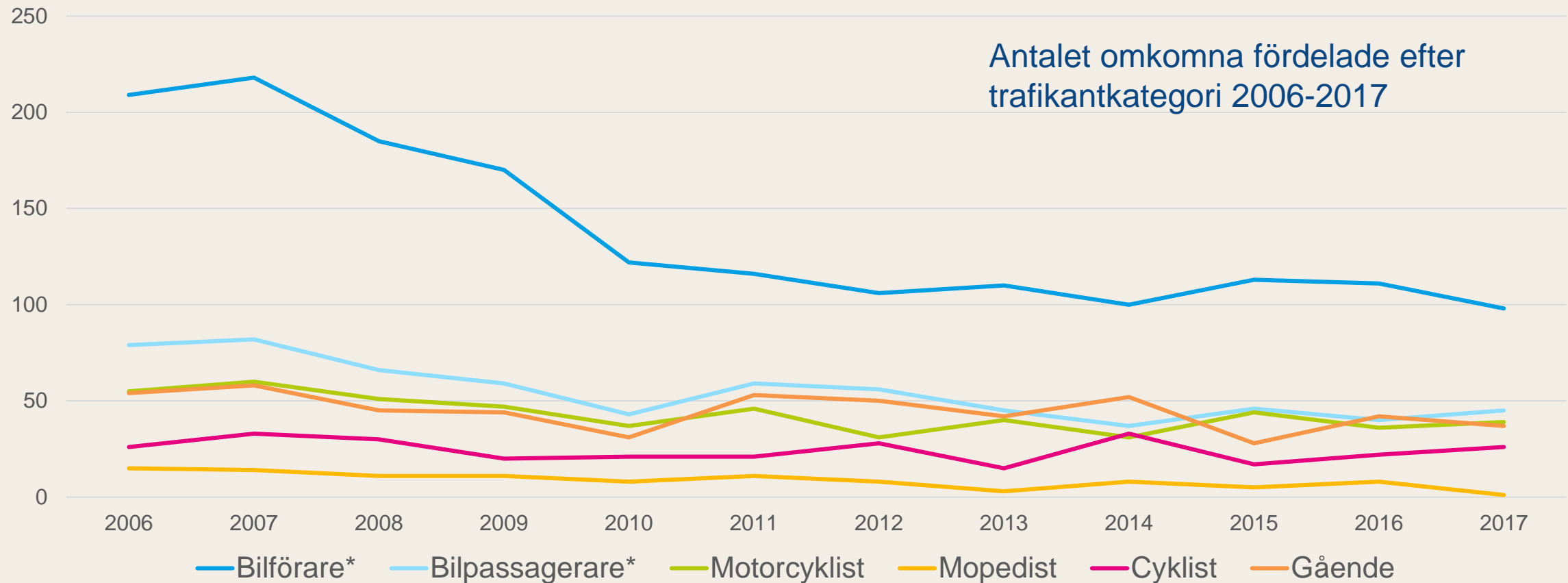
Potential av olika åtgärder

Anders Kullgren

Helena Stigson

Ca 45 fotgängare och 25 cyklister omkommer i trafiken varje år

Material cyklister

- Trafikverkets djupstudier av dödsfall
- 76 på statligt vägnät 2006-2015
- 108 på kommunalt vägnät 2009-2016

Olycksår	Statligt	Kommunalt
2006	7	
2007	6	
2008	9	
2009	7	10
2010	7	10
2011	9	13
2012	10	16
2013	6	9
2014	7	23
2015	8	7
2016		20
Summa	76	108

Material fotgängare

- Trafikverkets djupstudier av dödsfall
- Totalt 226 dödsolyckor
  - 42% på statligt vägnät
  - 58% på kommunalt vägnät

Olycksår	Statligt	Kommunalt
2011	16	31
2012	16	32
2013	18	15
2014	18	24
2015	8	13
2016	18	17
Summa	94	132

Vilka fordon kör på cyklister och andel singel?

Motpart	Statligt	Kommunalt	Totalt
Personbil	66%	32%	46%
Tung lastbil	8%	18%	14%
Lätt lastbil	8%	1%	4%
Buss	3%	5%	4%
Arbetsfordon	3%	3%	3%
MC	1%	2%	2%
Lok/tåg	1%	1%	1%
Moped	1%	1%	1%
Okänt fordon	1%		1%
Ej fordon	8%	38%	26%
Totalt	76	108	184

Vilka fordon kör på fotgängare?

Fordonsslag	Statligt	Kommunalt	Totalt
Personbil	72%	64%	68%
Tung lastbil	12%	9%	10%
Buss	2%	13%	8%
Lätt lastbil	9%	8%	8%
MC	1%	3%	2%
Cykel	0%	2%	1%
Övrigt	4%	2%	4%
Totalsumma	94	132	226

Vilka personskador dominerar dödsfallen?

Kroppsdelen	Cyklister		Fotgängare	
	Statligt	Kommunalt	Statligt	Kommunalt
Huvud	67%	71%	65%	66%
Nacke	12%	7%	5%	3%
Bröst	18%	13%	20%	17%
Bäcken	0%	0%	1%	7%
Övrigt	3%	9%	9%	7%

Beskrivning av dödsolyckorna

Vad skiljer mellan statligt och kommunalt vägnät?

	Statligt	Kommunalt
Andel singelolyckor	8%	34%
Andel överkörda	1%	15% (mest tlb)
Andel påkörda	60% (mest pb)	44% (mest pb)
Andel påkörda i korsning	ca 30%	ca 70%
Andel som påkörs då de cyklar längs vägen vid sidan	ca 50%	ca 35%
Andel påkörda på cykelpassage/övergångsställe	9%	20%
Andel påkörda/överkörda vid fordons högersväng	0%	10% (tung)
Påkörd bakifrån	37%	9%
Andel i dagsljus	70%	75%
Andel kvinnor/män	27%/73%	30%/70%
Alkoholpåverkad cyklist/motorförare	13%/4%	17%/1%

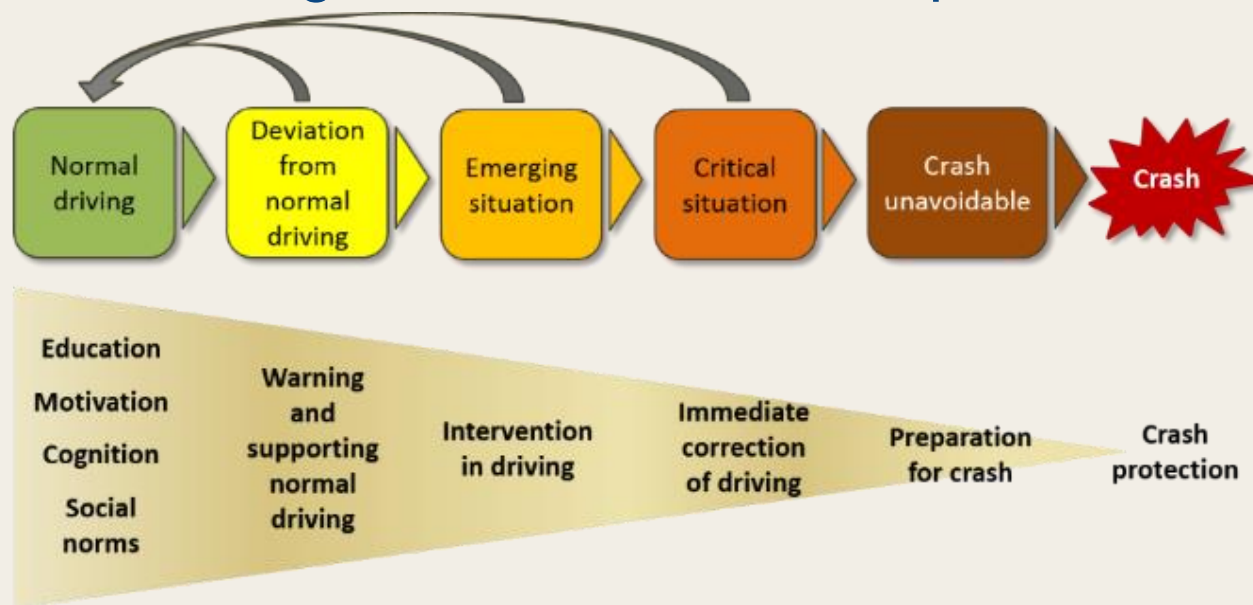
Beskrivning av dödsolyckorna

Vad skiljer mellan statligt och kommunalt vägnät?

	Statligt	Kommunalt
Andel överkörda/påbackade	13%	13% /12%
Andel påkörda	83%	74%
Andel påkörda i korsning	22%	41%
Andel som påkörs då de går längs vägen vid sidan	35%	12%
Andel påkörda på cykelpassage/övergångsställe	3%	36%
Påkörd bakifrån	19%	6%
Andel i dagsljus	36%	52%
Andel kvinnor/män	36%/64%	46%/54%
Alkoholpåverkad fotgängare/motorförare	32%/10%	18%/3%

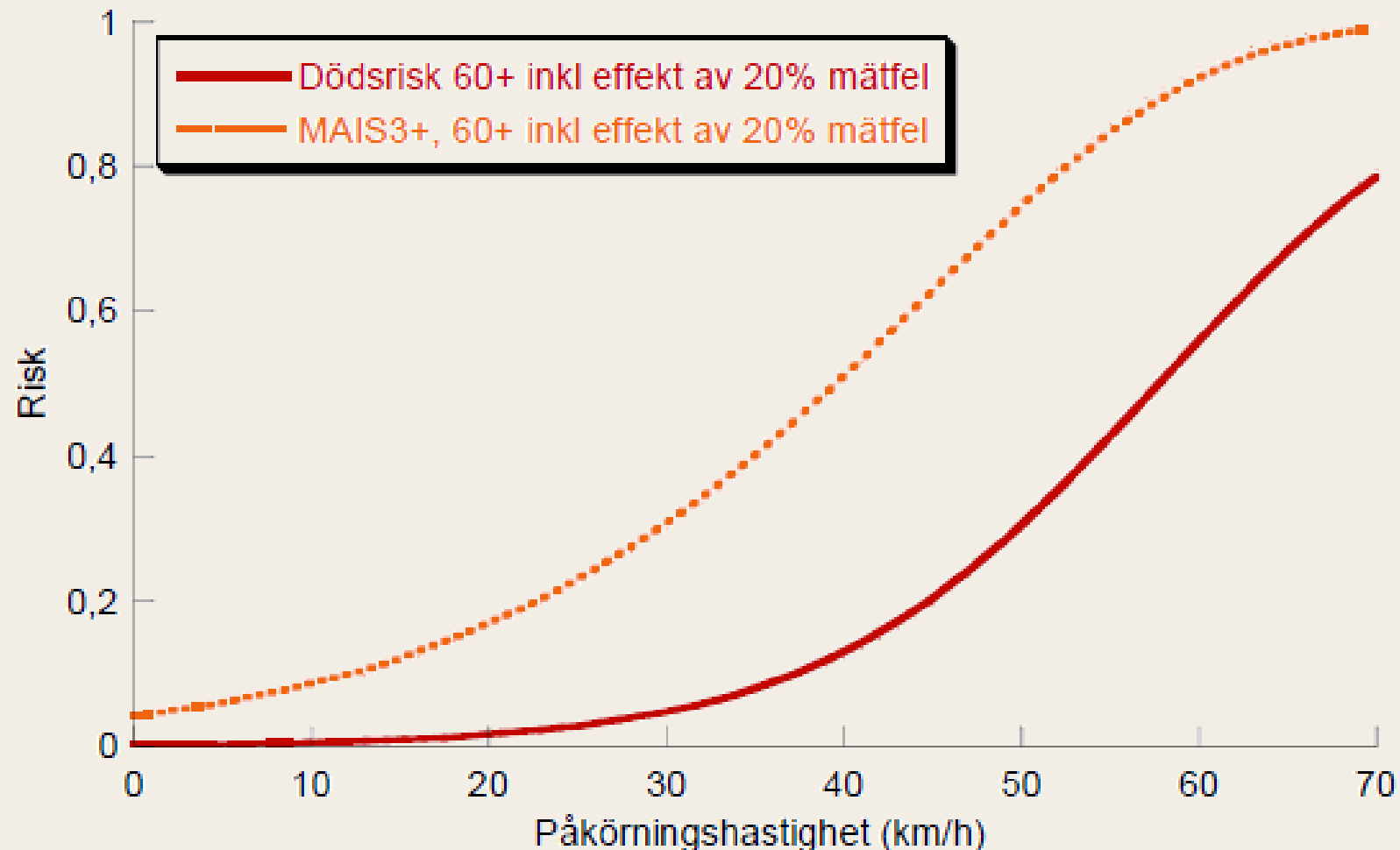
Metod – åtgärder och prognos

- Retrospektiv analys där varje olycka detaljstuderades
- 155 variabler för varje olycka
- Vilka åtgärder kan förhindra dödsfallet?
- Hur många räddas till 2030 resp 2050 med uppskattad fordonsteknikutveckling?

Exempel	System
Bil	AEB, AES, ESC, LDW, LKA
Lastbil	ESC, AEB, LDW, LKA
Väg- infrastruktur	Separerad GC-bana, Räfflor
	Hastighetssäkrade passager
	Ändrad hastighetsgräns

Risk för dödlig skada då äldre fotgängare körs på av personbil

Referens: Stigson och Kullgren, Fotgängares risk i trafiken, 2010

Maximal effekt av åtgärder (inklusive fordonssystem som sannolikt kommer)

Åtgärdsområde	Statligt	Kommunalt	Total
Fordon	75%	49%	62%
Väg/infrastruktur	86%	69%	75%
Cykelhjälm	31%	41%	37%
Totalt utan dubbelräkning	95%	91%	93%
Ingen åtgärd möjlig	5%	9%	7%
Andel utan cykelhjälm	71%	80%	75%
Andel av dessa som skulle överlevt med hjälm	43%	49%	46%

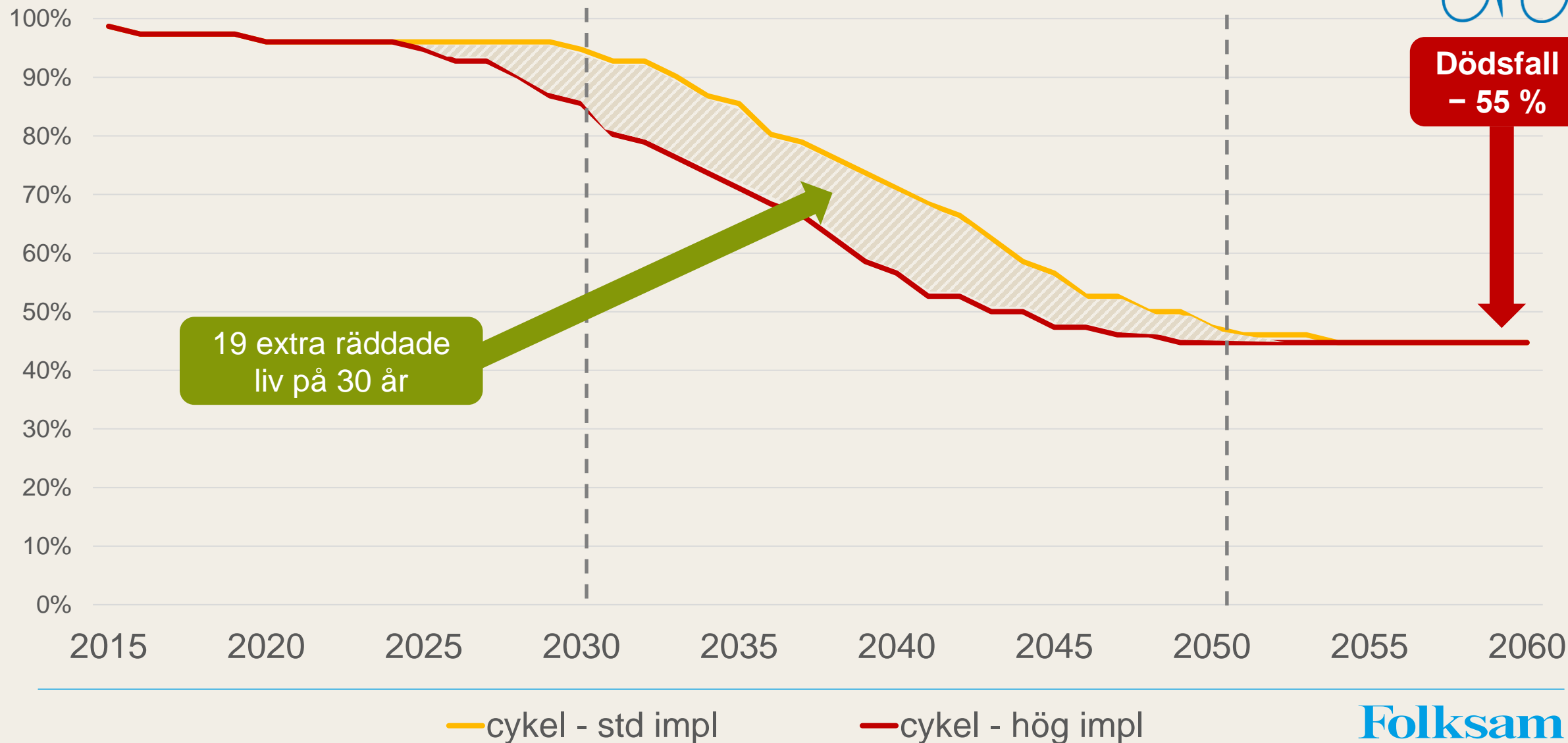
Ingen dödsolycka skedde på kommunala vägar där alla kriterier för säker väg, säkert fordon och cyklist med hjälm var uppfyllt

Potential av tillgängliga fordonssystem med uppskattad implementeringstakt

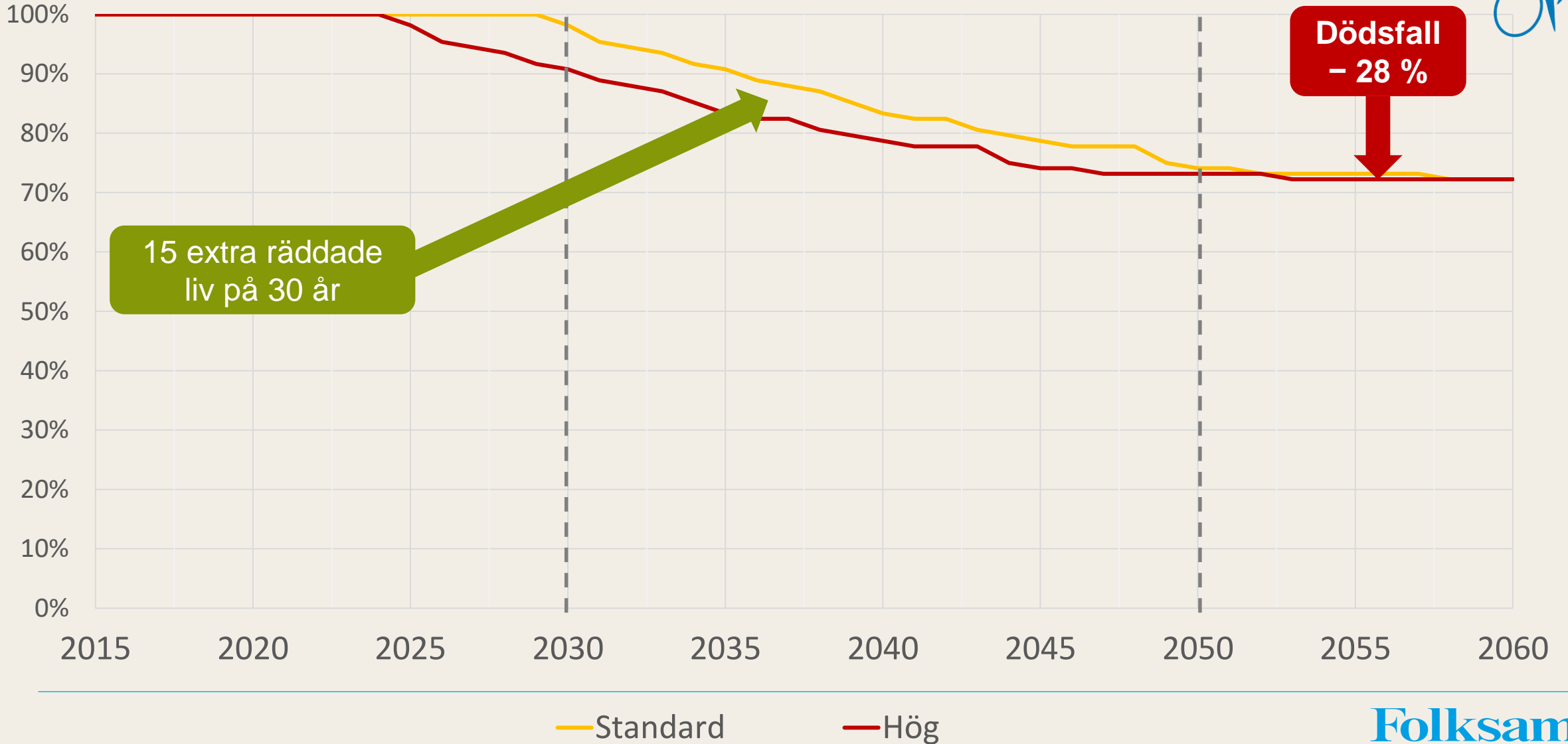

Fordonstyp	System	Statligt	Kommunalt
Personbil	Nödstyrning (AES)	46 %	8 %
Personbil	Nödbroms (AEB)	43 %	26 %
Personbil	Nödbroms+styrning	3 %	2 %
Personbil	Antisladd	3 %	
Personbil	Nödbroms upphinn.	3 %	
Personbil	Filhållningsassistent (LKA)	1 %	1 %
Personbil	Nödbroms korsning	1 %	
Totalt utan dubbelräkning		55 %	28 %
Andra åtgärder, t ex AEB/VRU för tung lastbil och buss		Ca 20%	Ca 20%

Statligt vägnät - prognos olycksminskning med tillgängliga fordonssystem med uppskattad implementeringstakt

Komm. vägnät - prognos olycksminskning med tillgängliga fordonssystem med uppskattad implementeringstakt

Åtgärder i väginfrastruktur med högst potential

Åtgärd	Statligt	Kommunalt
GC-banor separerade från motortrafiken	50%	25%
Hastighetssäkrade GC-passager	25%	30%
Ändrad hastighetsgräns	14%	28%
Andra hastighetsdämpande åtgärder	14%	19%
Rondell	14%	16%

Maximal effekt av åtgärder (inklusive fordonssystem som sannolikt kommer)

Åtgärdsområde	Statligt	Kommunalt	Total
Fordon	69%	82%	77%
Väg/infrastruktur	76%	64%	69%
Totalt utan dubbelräkning	91%	94%	93%
Ingen åtgärd möjlig	9%	6%	7%

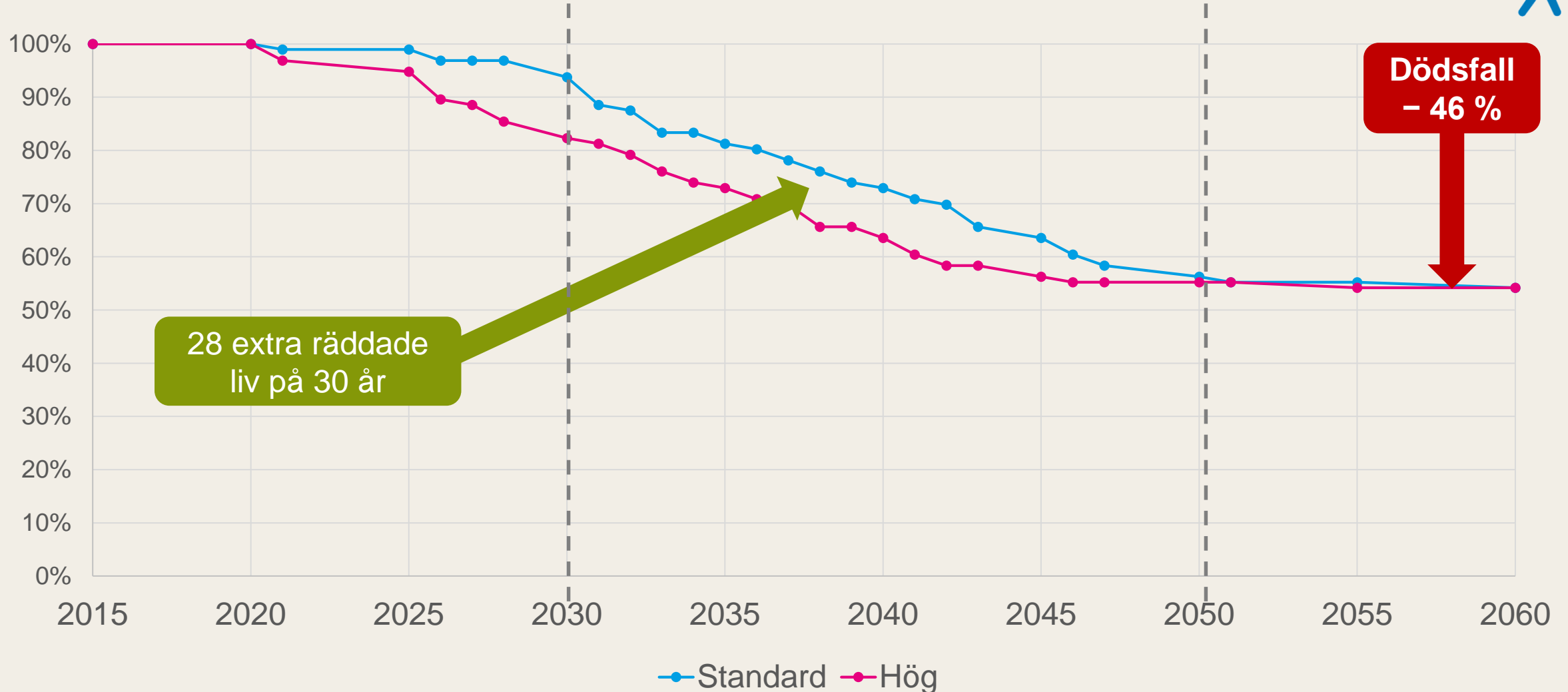
Ingen dödsolycka skedde där alla kriterier för säker väg, säkert fordon och säker förare uppfylldes

Potential av tillgängliga fordonssystem med uppskattad implementeringstakt

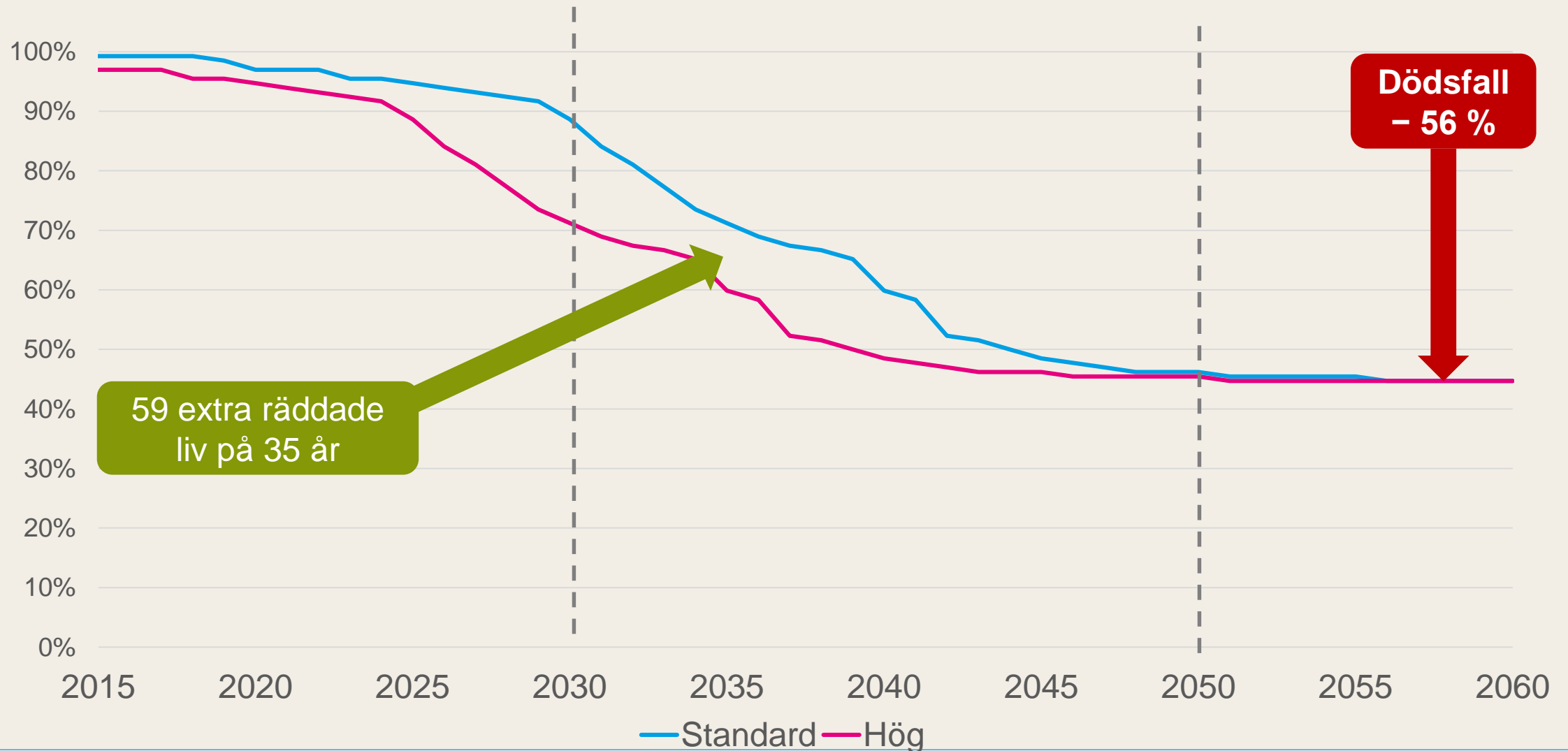

Fordonstyp	System	Statligt	Kommunalt
Personbil	Nödstyrning (AES)	43 %	17 %
Personbil	Nödbroms (AEB)	36%	51 %
Personbil	Nödbroms backning (AEB)	1%	5%
Personbil	Nödbroms+styrning	18%	10%
Personbil	Antisladd	2%	1%
Personbil	Nödbroms upphinn.	2%	4%
Personbil	Filhållningsassistent (LKA)	2%	1 %
Personbil	Nödbroms korsning		1%
Totalt utan dubbelräkning		46%	56 %
Andra åtg, t ex AEB/VRU/sidoradar för tung lastbil och buss		23%	26%

Statligt vägnät - prognos olycksminskning med tillgängliga fordonssystem med uppskattad implementeringstakt

Kommunalt vägnät - prognos olycksminskning med tillgängliga fordonssystem med uppskattad implementeringstakt

59 extra räddade liv på 35 år

Dödsfall
- 56 %

— Standard — Hög

Åtgärder i väginfrastruktur med högst potential

Åtgärd	Statligt	Kommunalt
Hastighetssäkrade GC-passage	18%	45%
Ändrad hastighetsgräns	6%	36%
GC-banor separerade från motortrafiken	29%	6%
Andra hastighetsdämpande åtgärder	12%	9%
Intrångsskydd för fotgängare	15%	6%

Sammanfattning

- Viktigaste åtgärder:
  - Fordon: Automatisk nödbroms med cykel och fotgängardetektion (AEB VRU)
  - Väg: Separerade GC-banor samt hastighetssäkrade GC-passager
  - Cyklist: Cykelhjälm
- Öka implementeringstakt av skyddssystem på fordon
- Snabba på införande av effektiva åtgärder i infrastruktur – prioriteringsplan
- Öka hjälmanvändning hos cyklister

Tack för oss!

anders.kullgren@folksam.se

helena.stigson@folksam.se